ORĘDOWNIK
POWIATU BYDGOSKIEGO

Orędownik powiatu bydgoskiego wychodzi raz tygodniowo i to w środę. — Przedpłata miesięczna tak w miejscu jak i na poczcie zł 1,25.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 15 groszy za miejsce 1-łamowe milimetr. Administracja: Bydgoszcz, ul. Dr. Emila Warmińskiego 13 — Tel. 1251

Nr. 24 | Bydgoszcz, dnia 12 czerwca 1929 r. | Rok 78

Treść: 199. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o opiekach społecznych i o komisjach opieki społecznej. 200. Plaga gza bydła rogatego i jej zwalczanie. 201. Licencja stadników. 202. Zwalczanie śnieci i cuchnącej pszenicy. 203. Odnawianie powłoki tłuczniowej. 204. Zaraza świń. 205. Wypłata gminom udziału w dodatku do państwowego podatku od handlu i przemysłu. 206. Wygaśnięcie świerzba u koni. 207. Pomór i różyca świń.

199
Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej
z dnia 6 marca 1928 r.
o opiekach społecznych i o komisjach opieki społecznej.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1.

Celem zapewnienia należytego wykonywania opieki społecznej mają być tworzone specjalne komunalne organa opieki społecznej.

Organami temi są:
1. opiekunowie społeczni oraz
2. komisje opieki społecznej.

Art. 2.

W każdej gminie powinien być ustanowiony co najmniej jeden opiekun społeczny.

W zależności od liczby mieszkańców i obszaru gminy rada gminna (miejska) na wniosek gminnej komisji opieki społecznej uchwali podział gminy pod względem terytorjalnym na okręgi opiekuńcze, określi liczbę opiekunów społecznych, biorąc pod uwagę konieczność umożliwienia każdemu z nich bezpośredniej styczności z osobami potrzebującemi opieki, oraz wyznaczy każdemu z opiekunów społecznych osobny okrąg lub część okręgu.

Art. 3.

Opiekunów społecznych wybiera na okres trzyletni rada gminna (miejska) na wniosek gminnej komisji opieki społecznej z pośród osób posiadających prawo wybieralności do rady gminnej (miejskiej), a przynajmniej od roku stale zamieszkałych w gminie.

Ponowny wybór jest dopuszczalny.

Pozostający w służbie czynnej wojskowi i funkcjonarjusze policji państwowej nie mogą być wybierani na opiekunów społecznych.

Art 4.

Od objęcia stanowiska opiekuna społecznego może się uchylić jedynie:
1. kto ukończył lat sześćdziesiąt,
2 kto wskutek ułomności fizycznej lub znaczenie i trwale nadwątlonego zdro-

wia nie może pełnić obowiązków opiekuna społecznego,
3. kto przez okres trzyletni pełnił obowiązki opiekuna społecznego,
4. kto piastuje urząd publiczny,
5. kto wskaże powody, które rada gminna (miejska) uzna za dostatecznie ważne do uwolnienia od obowiązków opiekuna społecznego.

Art. 5.

Od uchwały rady gminnej (miejskiej) w sprawie wyboru opiekuna społecznego osoba zainteresowana może się odwołać w terminie czternastodniowym do władzy nadzorczej, przyczem odwołanie nie wstrzymuje wykonania uchwały.

Art. 6.

Stanowiska opiekuna społecznego można się zrzec przed upływem trzyletniego okresu jedynie w razie zaistnienia okoliczności przewidzianych w punktach 2, 4 i 5 art. 4.

Rada gminna (miejska) na wniosek gminnej komisji opieki społecznej może w każdej chwili odwołać opiekuna społecznego.

W razie zrzeczenia się, odwołania lub śmierci opiekuna, bądź utraty przez niego prawa wybieralności (ust. pierwszy i trzeci art. 3) rada gminna (miejska) na wniosek gminnej komisji opieki społecznej, niezwłocznie przystąpi do wyboru nowego opiekuna społecznego na czas pozostały do końca trzyletniego okresu.

Art. 7.

Obowiązkiem opiekuna społecznego jest:
1. inicjatywa i współdziałanie z organami gminnemi w zakresie wykonywania opieki społecznej,
2 czuwanie, by osobom opieki i pomocy potrzebującym była udzielona opieka w granicach obowiązujących przepisów,
3. badanie z własnej inicjatywy względnie na żądanie zarządu gminy osobistych i majątkowych stosunków osób korzystających lub mających korzystać z opieki społecznej dla ustalenia ich prawa do opieki oraz rodzaju i rozmiarów niezbędnej pomocy,
4. udzielanie w wypadkach nagłych pomocy doraźnej ze środków na ten cel przez gminę przeznaczonych i w sposób przez nią ustalony,
5. komunikowanie zarządowi gminy swoich spostrzeżeń i wniosków oraz składanie gminnej komisji opieki społecznej przynajmniej raz do roku sprawozdań z działalności,
6. wykonywanie czynności, przekazanych osobnemi przepisami.

Sposób wykonywania obowiązków opiekunów społecznych określa szczegółowe instrukcje, wydane — w ramach rozporządzenia wykonawczego — przez radę gminną (miejską).

Art. 8.

Stanowisko opiekuna społecznego jest honorowe i bezpłatne.

Opiekunom społecznym przyznaje się prawo noszenia oznak według wzoru, jaki ustali Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Opiekunowie społeczni otrzymują z funduszów gminnych zwrot koniecznych wydatków, poniesionych w związku z wykonywaniem swych czynności.

Art. 9.

Opiekunowie społeczni przy pełnieniu swych obowiązków korzystają z ochrony prawnej, przysługującej urzędnikom państwowym.

Państwowe władze cywilne oraz władze samorządowe obowiązane są do udzielania opiekunom społecznym na ich żądanie i za wylegitymowaniem koniecznej pomocy w zakresie ich czynności.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych wydane w porozumieniu z Ministrem pracy i Opieki Społecznej określi wypadki i sposób współdziałania z opiekunami społecznymi organów policji państwowej.

Art. 10.

W każdej gminie miejskiej oraz w każdej gminie wiejskiej liczącej ponad 5 000 mieszkańców ma być utworzona gminna komisja opieki społecznej. Wydział Powiatowy może nałożyć na gminę wiejską liczącą mniej niż 5 000 mieszkańców obowiązek utworzenia gminnej komisji opieki społecznej.

W skład gminnej komisji opieki społecznej wchodzą:
1. przewodniczący zarządu gminy względnie inny wyznaczony przez niego członek tego zarządu, jako przewodniczący komisji,
2. członkowie rady gminnej (miejskiej), wybierani przez radę na początku jej kadencji w liczbie przez nią określonej,
3. opiekunowie społeczni, a jeżeli ilość ich przekracza liczbę osób wskazanych w punkcie 2, przedstawiciele okręgów opiekuńczych (art. 2) najwyżej w tejże

liczbie, przyczem sposób ich wyboru określi rada gminna (miejska).

W miastach wydzielonych z powiatowego związku komunalnego w skład gminnej komisji opieki społecznej — zależnie od uchwały rady miejskiej — wchodzić mogą ponadto przedstawiciele istniejących na obszarze gminy stowarzyszeń i instytucyj społeczno-opiekuńczych, których listę ustali rada miejska z tem jednak zastrzeżeniem, by łączna liczba tych przedstawicieli oraz opiekunów społecznych, wchodzących w skład komisji, nie przekraczała liczby członków wskazanych w punkcie 2, oraz by liczba opiekunów społecznych była większa od liczby przedstawicieli stowarzyszeń i instytucyj społeczno-opiekuńczych.

Art. 11.

Zadaniem gminnej komisji opieki społecznej jest wydawanie opinji i inicjatywa w zakresie:
1. organizacji i sposobu wykonywania opieki społecznej na terenie gminy,
2 koordynowania wykonywanej przez gminę opieki społecznej z działalnością opiekuńczą stowarzyszeń i instytucyj, istniejących na terenie gminy,
3. sprawozdań i spostrzeżeń opiekunów społecznych,
4. podziału gminy na okręgi opiekuńcze, liczby opiekunów społecznych i wyboru kandydatów na opiekunów społecznych,
5. preliminarza wydatków gminy na cele opieki społecznej.

Art. 12.

W obradach gminnej komisji opieki społecznej mogą brać udział bez prawa głosowania przedstawiciele zarządu gminy oraz osoby powołane przez komisję w charakterze rzeczoznawców.

Regulamin, uchwalony przez radę gminną (miejską) określi sposób wykonywania czynności przez gminną komisję opieki społecznej.

Art. 13.

W każdym powiatowym związku komunalnym ma być utworzona powiatowa komisja opieki społecznej.

W skład powiatowej komisji opieki społecznej wchodzą:
1. przewodniczący wydziału Powiatowego lub inny wyznaczony przez niego członek tego wydziału, jako przewodniczący komisji,
2. członkowie sejmiku powiatowego (rady powiatowej), wybrani przez sejmik (radę) na początku jego kadencji w liczbie przezeń określonej,
3. opiekunowie społeczni z gmin, wchodzących w skład powiatowego związku komunalnego, wybrani przez sejmik powiatowy (radę powiatową) na początku jego kadencji,
4. przedstawiciele istniejących na obszarze powiatu stowarzyszeń i instytucyj społeczno-opiekuńczych, których listę ustali sejmik powiatowy (rada powiatowa).

Liczba osób wymienionych w punktach 3) i 4) łącznie nie może przekraczać liczby członków wskazanych w punkcie 2), przyczem liczba osób wymienionych w punkcie 3) będzie większa, niż wymienionych w punkcie 4)

Art. 14.

Zadaniem powiatowej komisji opieki społecznej jest wydawanie opinji i inicjatywa w zakresie:
1. organizacji i sposobu wykonywania przez powiatowy związek komunalny opieki społecznej,
2 koordynowania działalności opiekuńczej gmin wiejskich i miast niewydzielonych z powiatowego związku komunalnego oraz stowarzyszeń i instytucyj z zadaniami społeczno-opiekuńczemi powiatowego związku komunalnego,
3. preliminarza wydatków powiatowego związku komunalnego na cele opieki społecznej.

Art 15.

W obradach powiatowej komisji opieki społecznej mogą brać udział bez prawa głosowania przedstawiciele wydziału powiatowego oraz osoby powołane przez komisję w charakterze rzeczoznawców.

Regulamin uchwalony przez sejmik powiatowy (radę powiatową) określi sposób wykonywania czynności przez powiatową komisję opieki społecznej.

Art. 16.

Do czasu wprowadzenia na całym obszarze Rzeczypospolitej samorządu wojewódzkiego istnieć będą przy wojewódzkich władzach administracji ogólne wojewódzkie komisje opieki społecznej, w których skład wchodzą:
1. wojewoda, lub wyznaczony przez niego zastępca, jako przewodniczący komisji,
2. członkowie rady wojewódzkiej, wybrani przez radę w liczbie przez nią określonej na przeciąg lat trzech,
3. opiekunowie społeczni, będący członkami komisji opieki społecznej w ob-

rębie województwa, powiatowych względnie miejskich miast wydzielonych z powiatowych związków komunalnych (art. 10 p. 3 i art. 13 p. 3), wybrani przez radę wojewódzką na przeciąg lat trzech,
4. przedstawiciele istniejących na obszarze województwa stowarzyszeń i instytucyj społeczno-opiekuńczych, których listę ustali rada wojewódzka.

Liczba osób wymienionych w p. 3 i 4 łącznie nie może przekraczać liczby członków wskazanych w punkcie 2), przyczem liczba osób wymienionych w punkcie 3) będzie większa niż wymienionych w punkcie 4).

Do czasu ukonstytuowania się rad wojewódzkich na obszarze województw krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego funkcje przewidzianych w punkcie 2 ustępu pierwszego członków komisyj sprawować będą osoby, wybrane przez wydział wojewódzki, któremu do tego czasu przysługują uprawnienia rady wojewódzkiej wymienione w punktach 3 i 4 ustępu pierwszego.

Art. 17.

Zadaniem wojewódzkiej komisji opieki społecznej jest wydawanie opinji i inicjatywa w zakresie:
1. organizacji i sposobu wykonywania opieki społecznej na terenie województwa, w szczególności zaś tych jej działów, które zastrzeżone są dla samorządu wojewódzkiego,
2. koordynowania działalności społeczno-opiekuńczej powiatowych związków komunalnych i miast wydzielonych z powiatowych związków komunalnych oraz stowarzyszeń i związków.

Art. 18.

W województwach pomorskim i poznańskim mają być utworzone wojewódzkie komisje opieki społecznej, w których skład wchodzą:
1. wojewoda, jako przewodniczący komisji, lub wyznaczony przez niego zastępca,
2. starosta krajowy, jako zastępca przewodniczącego komisji,
3. sześciu członków sejmiku wojewódzkiego, wybranych przez sejmik na początku jego kadencji,
4. czterech opiekunów społecznych, będących członkami komisyj opieki społecznej w obrębie województwa, powiatowych względnie miejskich miast wydzielonych z powiatowego związku komunalnego (art. 10 p. 3 i art. 13 p. 3), powołanych przez właściwą izbę wojewódzką.
5. czterech przedstawicieli istniejących na obszarze województwa stowarzyszeń i instytucyj społeczno-opiekuńczych, których listę ustali właściwa izba wojewódzka.

Art. 19.

Zadaniem wojewódzkich komisyj opieki społecznej poznańskiej i pomorskiej jest wydawanie opinji i inicjatywa w zakresie:
1. organizacji i sposobu wykonywania przez wojewódzki związek komunalny opieki społecznej,
2. koordynowania działalności opiekuńczej, innych związków komunalnych oraz stowarzyszeń i instytucyj z zadaniami społeczno-opiekuńczemi wojewódzkiego związku komunalnego,
3. preliminarza wydatków wojewódzkiego związku komunalnego, na cele opieki społecznej.

Art. 20.

W obradach wojewódzkiej komisji opieki społecznej mogą brać udział bez prawa głosowania przedstawiciele wydziału wojewódzkiego oraz osoby powołane przez komisję w charakterze rzeczoznawców.

Sposób wykonywania czynności przez wojewódzkie komisje opieki społecznej określi regulamin uchwalony przez radę wojewódzką względnie — na obszarze województw pomorskiego i poznańskiego — przez właściwą izbę wojewódzką, zaś na obszarze województw krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego do czasu ukonstytuowania się rad wojewódzkich — przez wydział wojewódzki.

Art. 21.

W gminach miejskich liczących mniej niż 5 000 mieszkańców, w których gminne komisje opieki społecznej nie będą utworzone (art. 10 ustęp pierwszy) uprawnienia gminnej komisji opieki społecznej, określone w artykułach 2, 3, i 6 niniejszego rozporządzenia, wykonywać będzie zarząd gminy; przewidziane w art. 7 punkt 5 sprawozdania opiekunowie społeczni składać będą radzie gminnej.

W gminach miejskich i wiejskich, w których w myśl art. 10 ustęp pierwszy gminne komisje opieki społecznej mają być utworzone, rada gminna (miejska) — do czasu utworzenia gminnej komisji opieki społecznej — na wniosek zarządu gminy ustali tymczasowy podział gminy na okręgi opiekuńcze, określi liczbę opiekunów społecznych (art. 2)

oraz dokona wyboru opiekunów społecznych na pierwszy okres trzyletni (art. 3).

Art. 22.

Na obszarze województw pomorskiego i poznańskiego przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące opiekunów społecznych i gminnych komisyj opieki społecznej mają zastosowanie do gmin stanowiących każda dla siebie miejscowy związek wspierania ubogich, jak również do zbiorowych związków wspierania ubogich.

Istniejące na obszarze województw pomorskiego i poznańskiego obszary dworskie, łączą się dla celów opieki społecznej z gminami wiejskiemi w zbiorowe związki wspierania ubogich, o ile takie połączenie już nie nastąpiło.

Rozporządzenie wykonawcze określi sposób połączenia obszarów dworskich z gminami wiejskiemi w zbiorowe związki wspierania ubogich oraz sposób ustanowienia opiekunów społecznych i zorganizowania komisyj opieki społecznej w zbiorowych związkach wspierania ubogich.

Art. 23.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 24.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

Prezydent Rzeczypospolitej: I. Mościcki.

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych J. Piłsudski,
Minister: K. Bartel,
Minister Spraw Wewnętrznych: Sławoj Składkowski,
Minister Spraw Zagranicznych: August Zaleski,
Minister Skarbu: G. Czechowicz,
Minister Sprawiedliwości: A. Meysztowicz,
Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: Dr. Dobrucki,
Minister Rolnictwa: K. Niezabytowski,
Minister Przemysłu i Handlu: E. Kwiatkowski,
Minister Komunikacji: Romocki,
Minister Robót Publicznych: Moraczewski,
Minister Pracy i Opieki Społecznej: Dr. Jurkiewicz,
Minister Reform Rolnych: Witold Staniewicz,
Minister Poczt i Telegrafów: Bogusław Miedziński.

Powyższe podaję do ogólnej wiadomości;

Bydgoszcz, dnia 21 maja 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego:
w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 5479/29 IV.

200

Plaga gza bydła rogatego i jej zwalczanie.

Celem ulepszenia jakości surowca skórzanego Ministerstwo Rolnictwa zwróciło uwagę na konieczność ustanowienia nadzoru nad zdejmowaniem skór i odpowiedniego ich magazynowania. Środki te jednak mogą nie osiągnąć zamierzonego celu w tych wypadkach, kiedy skóra obniżona jest w swej wartości już w chwili poddania zwierzęcia ubojowi. W szczególności może to mieć miejsce w razie uszkodzenia skóry przez poczwarki gza bydła rogatego.

Ze względu na duże znaczenie tej sprawy dla interesów ekonomicznych kraju, co nie może być obojętne dla rolników, tembardziej że gzy powodują znaczne obniżenie wydajności mleka polecam pp. naczelnikom gmin i obszarów dworskich zapoznać rolników i hodowców bydła zamieszkałych w gminie o szkodach wyrządzanych przez poczwarki gza i tępienia tychże w myśl pouczenia podanego poniżej:

W okolicach, gdzie bydło rogate pasie się na pastwiskach bywa ono napastowane przez muchę, zwaną gzem; poczwarki tej muchy powodują poważne szkody w skórach bydlęcych, które dotykają przedewszystkiem rolnictwo, przemysł skórzany i rzeźnicki. Plaga ta może być stosunkowo małym nakładem kosztów i trudu usunięta; jeżeli wszyscy posiadacze stad bydła rogatego zjednoczą się dla wspólnej walki przeciwko gzowi.

Zoologja. Giez bydła rogatego jest to mucha o długości 1,6 cm, ma nieco podobieństwa do pszczoły. W czasie od lipca do września mucha ta krąży (przeważnie w gorące i parne dni, w porze południowej) napastując pasące się bydło i składa swe jajka na powierzchni ciała bydła rogatego. Bydło rozpoznaje swego nieprzyjaciela po brzęczeniu i usiłuje chronić się przed nim ucieczką tj. „gzi się".

Z jajek muchy gza powstają poczwarki gza. Najmniejsze poczwarki spotyka się u zabitego bydła rogatego pod śluzówką przełyku, poza tem w mleczu kręgowym i w innych miejscach ciała. Po 6-ciu mniej-więcej miesiącach od czasu złożenia jajek spotyka się poczwarki w tkance łącznej

podskórnej, gdzie dojrzewają. Poczwarki, powstałe na skórze z jajek gza, przedostają się najpierw do jamy gębowej w ten sposób, że bydło rogate samo je ze skóry zlizuje. Następnie poczwarki przewiercają przełyk i stąd przechodzą do tkanki łącznej podskórnej.

W skórze spotyka się je w miesiącach styczniu, lutym i marcu. Wywołują one miejscowe zgrubienie skóry albo t. zw. guzy gzie. Wymiar tych guzów powiększa się w miarę wzrostu poczwarek i dochodzi do wielkości orzecha włoskiego. Około tych guzów tkanka jest obrzmiała galaretowato. Po dojściu do stanu zupełnego dojrzewania poczwarki, — tworzą się zwykle z boku guzów małe otworki w skórze, przez które sączy się ciecz. Poczwarka o wyglądzie białym, następnie brunatnym (do czarno-brunatnego), posiada 2,0 do 2,7 cm długości i 1,0 do 1,5 cm grubości. Poczwarka wyciska się poprzez wąski otwór w guzie skórnym, wypada na ziemię i przechodzi dalsze stadjum rozwoju w ziemi, jeżeli nie zostanie zdeptana lub przez ptactwo zjedzona.

Z poczwarki w ciągu 28—30 dni wykształca się rozwinięty owad, który napastuje bydło na pastwisku. Końcowy rozwój poczwarki dokonywa się w czasie od końca kwietnia do początku lipca. Tam, gdzie rozpoczyna się wypęd bydła na pastwisko, rozpoczyna się także i składanie jajek. Na początku czerwca giez osiąga końcowe stadjum rozwoju. Owady mogą napastować bydło w każdym czasie, jednakże zwykle ma to miejsce w porze ciepłych dni. Przy utrzymaniu bydła w oborze poczwarki szybko giną w nawozie.

Szkody. Bydło rogate, napastowane przez gzy, niepokoi się bardzo, co może być przyczyną poważnych uszkodzeń; w tych warunkach daje się również zauważyć poważne zmniejszenie w wydajności mleka.

Pozatem poczwarki gza powodują poważne obniżenie wartości mięsa. W okolicy guzów podskórych tworzą się galaretowato albo krwawo ropne wylewy, które wymagają często usunięcia większych części mięsa, jako niezdatnego do spożycia.

Największe jednak szkody powodowane są przez gza w skórze. W miejscach usadowienia się poczwarki gza w skórze tworzą się znaczne przedziurawienia.

Kilka poczwarek gza obniża poważnie wartość skóry z tego powodu, że usadawiają się one przeważnie na grzbiecie, względnie na lędźwiach i krzyżu. Uszkodzenie skóry przez poczwarki gza obniża jej wartość o 25%.

Zwalczanie. Jako zupełnie pewny środek przeciw szkodom powodowanym przez gza' należy uważać niszczenie poczwarek pod skórą, ponieważ przez ich zniszczenie uniemożliwia się rozwój dalszej generacji gza. Przy wykonaniu należy uwzględnić co następuje:

1. Właściwym momentem do usunięcia poczwarki jest chwila, gdy pasorzyt jeszcze nie osiągnął takiego rozwoju, żeby mógł wydostać się z guzów podskórnych i jeżeli przytem potworzyły się małe otworki w guzach i poczwarki dadzą się wycisnąć albo usunąć zapomocą odpowiednich narzędzi. Wobec tego usuwanie poczwarek musi być stosowane w czasie od końca kwietnia do początku maja — przed wypędzeniem bydła na pastwisko. Należy koniecznie zwracać uwagę na to, ażeby bydło rogate przed wypędzeniem z obory na pastwisko było wolne od poczwarek gza. U bydła, które przez całe lato pozostaje w oborze, czynić tego nie potrzeba.
2. Usuwanie poczwarek wykonywa się w następujący sposób: poczwarki, znajdujące się w większych guzach, należy wycisnąć zapomocą palców. Jeżeli to nie da się wykonać z powodu niedostatecznego rozwoju pasorzytów, należy wprowadzić do otworu guza szpilkę i nakłuć poczwarkę, której czarno wyglądający odwłok zwykle ukazuje się w otworze guza. W skutek tego zabiegu wypływa zawartość poczwarki. Dopomaga się temu zabiegowi przez silny ucisk guza zapomocą palców. Poczwarki które nie dadzą się w ten sposób usunąć — następnie obumierają albo giną wskutek nakłucia.

Do nakłucia i równoczesnego wydobycia z guza poczwarki gza posługiwać się można szpilką, posiadającą haczyk na wzór szydełka do robót ręcznych. Pozatem do wykonania tego zabiegu polecane są też specjalne szczypce. Jeknak posługiwanie się temi szczypcami wymaga pewnej wprawy Usuwanie poczwarek gza zapomocą nacięcia guza należy uniknąć, — zabieg ten w razie potrzeby może być wykonany tylko przez lekarza weterynaryjnego.

W czasie wypędzenia bydła na pastwisko należy w pewnych odstępach czasu najmniej co 14 dni dokładnie każdą sztukę zbadać, przytem po-

czwarki rozwijające się stopniowo usuwać w sposób wyżej wskazany. Jeżeli na pastwisku albo w jego pobliżu znajduje się obora lub stanowisko dla postoju bydła, wskazane jest przeprowadzenie usuwania poczwarek gza w tych miejscach. Zabieg usuwania poczwarek z pod skóry może łatwo być wykonany przez właściciela lub służbę, zajętą uprzątaniem bydła.

3. Historja rozwoju gza poucza, że gospodarze, ograniczający się w walce z tym szkodnikiem tylko do swojej obory, nie osiągają pożądanych skutków. Tylko przez łączne energiczne postępowanie wszystkich posiadaczy bydła w dotkniętej okolicy można osiągnąć skuteczne wyniki. Z tego powodu wskazane jest, ażeby zrzeszenia posiadaczy bydła, gminy albo sejmiki ujęły tę sprawę w swoje ręce i ażeby we właściwy sposób rok rocznie na wiosnę przeprowadzały usuwanie poczwarek gza.

Bydgoszcz, dnia 24 maja 1929 r.

Starosta Powiatowy
w. z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 8367/29 ST. V.

201
Licencja stadników.

Stadniki, które zamierza się dopuszczać do obcych krów i jałowic, winny być poprzednio przez komisję licencyjną uznane za zdatne.

Komisja licencyjna podejmie licencjonowanie zgłoszonych w tym celu stadników, jak następuje:

I. W poniedziałek, dnia 17 czerwca 1929 r.

a) o godz. 13-tej w Osielsku przed oberżą,
b) „ „ 14- „ „ Żołędowie przy b. kom. ob.
c) „ „ 14,30 „ Włókach przed oberżą,
d) „ „ 15-tej „ Trzęsaczu,
e) „ „ 16- „ „ Kotomierzu przy rampie,
f) „ „ 17- „ „ Wymysłowie,
g) „ „ 18,30 „ Koronowie przy targowni,
h) „ „ 19-tej „ Nowymdworze p. szosie,
i) „ „ 19,30 „ Mąkowarsku przy szosie.

II. W wtorek, dnia 18 czerwca 1929 r.

a) o godz. 13-tej w Tryszczynie przed oberżą,
b) „ „ 14- „ „ Wtelnie,
c) „ „ 15- „ „ Gogolinku przed oberżą,
d) „ „ 16- „ „ Wierzchucinku,
e) „ „ 16,30 „ Trzemiętowie p. oberżą,
f) „ „ 17-tej „ Krąpiewo,
g) „ „ 17,20 „ Wierzchucinie p. kuźni,
h) „ „ 17,50 „ Wiskitnie przy szosie,
i) „ „ 18,30 „ Sitowcu przy kuźni.

III. W środę, dnia 19 czerwca 1929 r.

a) o godz. 14-tej w Kruszynie przy karczmie,
b) „ „ 15- „ „ Ślesinie,
c) „ „ 16,30 „ Wojnowie,
d) „ „ 17,30 „ Mochełku.

IV. W czwartek, dnia 20 czerwca 1929 r.

a) o godz. 13-tej w Prądach przy karczmie,
b) „ „ 14- „ „ Łochowie przy kuźni,
c) „ „ 15- „ „ Gorzeniu,
d) „ „ 16- „ „ Stryszku,
e) „ „ 17- „ „ Brzozie przy karczmie,
f) „ „ 18- „ „ Nowejwsi-Wielkiej przy karczmie.

V. W piątek, dnia 21 czerwca 1929 r.

a) o godz. 14-tej w Łęgnowie przy karczmie,
b) „ „ 15- „ „ Otorowie przy mleczarni,
c) „ „ 15,40 „ Solcu-Kuj. na targowni bydlęcej,
d) „ „ 17-tej „ Chrośnie przy karczmie.

Stadników bez kółka w nosie nie wolno doprowadzać do miejsca spędu, gdyż komisja takowych nie przyjmie do licencji.

Pp. Sołtysi ogłoszą powyższe mieszkańcom w swej gminie zwyczajem zwykle tam praktykowanym.

Bydgoszcz, dnia 8 czerwca 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 5143/29 IV.

202
Zwalczanie śnieci i cuchnącej pszenicy.

Jednym ze środków zwiększenia produkcji pszenicy w Polsce byłoby ograniczenie strat, powodowanych przez choroby w pierwszym rzędzie przez śnieć cuchnącą, zwaną inaczej murzem pszenicy (Tilletia tritici i T. levis).

Wobec tego, że zwalczanie śnieci za pomocą zaprawiania (bejcowania) ziarnia siewnego jest łatwe i wykonalne dla każdego rolnika, Ministerstwo Rolnictwa zwraca się do wszystkich organizacji rolniczych o uwzględnienie tej sprawy w programie pracy na rok bieżący.

Wszyscy instruktorzy winni zwrócić uwagę na to, jak dalece i w których okolicach okręgów ich działania śnieć występuje najsilniej i tam uświadomić rolnikom, jak znaczne straty wskutek tego ponoszą, a następnie urządzić praktyczne pokazy zaprawiania ziarna.

Na wszelkich kursach i w szkołach rolniczych winny być również, urządzane takie pokazy.

Równocześnie należy dbać o to, aby instytucje rolniczo-handlowe były zaopatrzone w środki do zaprawiania ziarna przedewszystkiem najskuteczniejsze i wyrabianie w kraju, jak formalina i siarczan miedzi.

W tej sprawie Ministerstwo równocześnie zwraca się do naczelnych instytucyj rolniczo-handlowych.

Zaprawianie ziarna zarówno na mokro, jak i na sucho, może być ułatwione przez użycie właściwych przyrządów, które jednak mogą się okazać zbyt kosztowne dla drobnych rolników. Dlatego przyrządy winny być nabywane przez spółki maszynowe i znajdowały się w punktach czyszczenia nasion, jak to jest z dobremi wynikami wprowadzone w Czechosłowacji.

Po wszelkie wskazówki i porady w sprawie zwalczania śnieci zwracać się należy w pierwszym rzędzie do zakładów ochrony roślin, a także do rnlniczych zakładów doświadczalnych i ognisk kulturyrolnej.

(—) **K. Wojno**
naczelnik Wydziału Wytwórczości Roślinnej.

Powyższe podaję do wiadomości.

Bydgoszcz, dnia 3 czerwca 1929 r.

Starosta Powiatowy
z pol. (—) Dreas, asesor.

L. dz. 9094/29 ST. V.

203

Ogłoszenie.

Na szosie państwowej Inowrocław—Bydgoszcz w km 28,6—30,2 przystępuje się do odnowienia powłoki tłuczniowej, przez co ruch kołowy na tym odcinku będzie utrudniony. Ruch utrzymywany będzie na latówce. Prace potrwają 14 dni tj. do 27 czerwca br.

Bydgoszcz, dnia 10 czerwca 1929 r.

Przewodniczący:
w z. (-) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 2429/29 Z. D.

204

W majętności Bielawy, powiatu szubińskiego, stwierdzono urzędowo zarazę świń.

Bydgoszcz, dnia 3 czerwca 1929 r.

Starosta Powiatowy
z pol. (—) Dreas, asesor.

L. dz. 9124/29 ST. VI.

205

Powiatowa Kasa Komunalna otrzymała polecenie wypłacenia niżej wymienionym gminom przypadającego im udziału w dodatku do państwowego podatku od handlu i przemysłu za miesiąc kwiecień br. jak następuje:

L. b.	Gmina	Kwoty należne gminie tyt. udziału w państw. pod. od handlu i przemysłu zł
1	Białebłota	53,25
2	Borzenkowo	13,49
3	Brzoza	132,85
4	Buszkowo	28,87
5	Dziedno	55,51
6	Gorzeń	7,35
7	Jastrzębie	11,79
8	Kruszyn-Krain.	17,19
9	Lisiogon	3,16
10	Łąsko-Wielkie	6,24
11	Łęgnowo	9,98
12	Łochowo	23,45
13	Łukowiec	11,40
14	Maksymiljanowo	157,21
15	Marjampol	5,88
16	Mąkowarsko	45,44
17	Mirowice	8,16
18	Mochle	1,86
19	Murowaniec	10,77
20	Murucin	1,—
21	Nowaczkowo	6,85
22	Nowawieś-Wielka	913,32
23	Opławiec	9,41
24	Osiek	6,07
25	Osowagóra	0,51
26	Plątnowice	5,68
27	Prądy	3,68
28	Przyłęki	5,93
29	Sicienko	26,81
30	Sitno	6,59
31	Sitowiec	8,40
32	Skarbiewo	2,38
33	Ślesin	37,84
34	Smukała	23,27
35	Stronno	16,92
36	Tryszczyn	8,55
37	Trzeciewiec	43,12
38	Trzemiętowo	20,86
39	Wierzchucinek	212,45
40	Wierzchucin	35,40
41	Wilcze	12,36
42	Wiskitno	6,49
43	Włuki	0,90
44	Wtelno	4,31
45	Wudzyn	3,83
46	Zawada	5,66
47	Zławieś	1,96

Należne gminom udziały podejmą Pp. Sołtysi najpóźniej do 20 czerwca br. i zapiszą na dobro kasy gminnej.

Bydgoszcz, dnia 28 maja 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
w z. (—) Dąbrowski, referendarz.

L. dz. 4525/29 III.

206

Świerzb u koni Augusta Ristaua, zamieszkałego w Solcu Kujawskim, przy ulicy Bydgoskiej nr. 35 wygasł.

Bydgoszcz, dnia 4 czerwca 1929 r.

Starosta Powiatowy
z pol. (—) Dreas, asesor.

207

Pomór i różyca świń.

Pomór i różyca świń u mistrza rzeźnickiego Józefa Solińskiego w Bydgoszczy przy ulicy Poznańskiej wygasły.

Bydgoszcz, dnia 4 czerwca 1929 r.

Starosta Powiatowy
z pol. (—) Dreas, asesor.

L. dz. 9228/29 III.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

DRUKARNIA DLA HANDLU I PRZEMYSŁU
W BYDGOSZCZY, Dr. Emila Warmińskiego 13

poleca następujące formularze znajdujące się stale na składzie:

1 Zapozew na zebranie gminne (kurenda)
2 Protokół
3 Wykaz dochodów
4 Obliczenie dochodu i rozchodu
4a do. (wkładka)
5 Gotówk. dochody i rozchody gminy
6 Lista repartycyjna
6a do. wkładka
7 Kontrakt
8 Kontrakt dzierżawy polowania
9 Wykaz podatkowy
10 Upomnienie
11 Obliczenie dochodu i rozchodu
12 Obwieszczenie o wydzierżawieniu polowania
13 Karta zgłosz. zwierz. pociągowych
14 Wykaz
15 Pokwitowanie zgłoszenia
16 Wykaz zmian
17 Sprawozdanie z właściwego użytku
18 Statut o opłatach od umów o przen. własn. nieruchomości
19 Statut o pobieraniu podatku od
20 Protokół rewizji kasy gminnej
26 Świadectwo pochodzenia zwierząt
27 Swiadectwo pochodzenia bydła
28 Zawiadomienie celem skreślenia (pocztówka)
29 List do wysyłki mleka i próżnych naczyń
51 Wykaz potrąceń na państw. podatek od uposażeń
52 Zawiadomienie Zarządu Obwodowego fund. bezrob. za okres płatniczy
53 Dowód na wpłacony podatek przem. (obrotowy)
54 Rejestr wydanych zaświadczeń
65 Dziennik dla wójtów robotn. i pracown. umysł.
76 Rejestr adwokacki
77 Dziennik wychodowy
86 Rejestr karny (tytuł)
87a do. do. (wkładka)
101 Listy dusz
102 Wykaz zmian listy dusz
103 Policyjne za- i odmeldowanie
104 Swiadectwo moralności
105 Karta meldunkowa
106 Zgłoszenie urodzin
107 Świadectwo do nabycia prawa ubóstwa
108 Policyjne za- i odmeldowanie (zamiejsc.)
109 Karta rowerowa
110 Upomnienie I
126 Wykaz młodocianych
127 Spis młodocianych
128 Regulamin pracy
129 Rejestr kar pieniężnych nakładanych na robotników
151 Etat
152 Dziennik kasowy
153 Dziennik urzędowy
154 Dziennik
155 Książka kontrolna czyszcz. kom.
156 Umowa najmu
157 Księga ewidencyjna uczni — dla cechów
158 Ogólne przepisy porządku domowego
176 Kataster bydła
201 Budżet szkolny
202 Wykaz karygodnej zmudy szkolnej
202a Wykaz karygodnej zmudy szkolnej
203 Dziennik szkolny
204 Sprawozdanie tygodniowe
204a do. wkładka
205 Lista zmud (zwiedzania szkoły)
205a do. wkładka I
205b do wkładka II
206 Wykaz stosunków szkoły
207 Rozkład lekcji, mały
208 Wykaz karny
209 Spis dzieci zwolnionych ze szkoły po uk. 14 lat
210 Sprawozdanie bibljoteki szkolnej
226 Książka warek (produkcyjne) piwa
226a do. wkładka
227 Książka pomocn. rozchodu piwa
227a do. wkładka
251 Księga kontowa dot. sprzed. wyr. tyt. hurt. tyt.
251a do. wkładka
252 Zestawienie sort tytoniowych
253 Księga poborowa sprzedaży wyrobów tyt.
253a do. wkładka
266 Książka pomocnicza rozchodów wina (miodu)
266a do. wkładka
267 Księga produkcji wytworni win
267a do. wkładka
268 Księga przychodu i rozchodu wina oraz przypadającego podatku
268a do. wkładka
276 Obroty spiritusu w celach leczniczych
276a wkładka
277 Świadectwa przewozowe wyrobów wódczanych
301 Księga meldunkowa gminy
301a do wkładka
302 Skorowidz iminny do księgi meldunkowej
303 Książka meldunkowa szeregowych urlopowanych
304 Rejestr ośmnastoletnich
304a do. wkładka
305 Karta meldunkowa
306 Zgłoszenia prawa do zasiłku
307 Wykaz sum zapotrzebowanych na wypłatę zasiłków
340 Zawiadomienie o przyjęciu do pracy, miasto Bydgoszcz
340a do. (powiat)
341 Zaświadczenie o zwoln. z pracy
342 Poświadczenie o członkostwie do kasy chorych
343 Zawiadomienie o wystąpieniu z pracy (miasto)
344 Zawiadomienie o wystąpieniu z pracy (powiat)
345 Poświadczenie o członkostwie do Powiatowej kasy chorych
346 Kosztorys lekarza-dentysty
351 Wezwanie rozjemcy
352 Nakaz zapłaty na zasadzie dokumentu-wymiany
S. 353 Wniosek o przyjęcie pieniędzy w celu deponowania
354 Nakaz zapłaty
401 Bilans
403 Kwity z talonem
404 Dowody dostawy i odbioru
405 Tygodniowy wykaz godzin pracy (lista wypłat)
406 Lista płacy robotnikom
407 Lista wypłat miesięcznych

Dalsze formularze w przygotowaniu.

Drukiem i nakładem Drukarni dla Handlu i Przemysłu Bydgoszcz, ulica Dr. Emila Warmińskiego 13
Za dział nieurzędowy odpowiedzialny A. Mamach w Bydgoszczy.